

Vzdelávacia oblasť: **UMENIE A KULTÚRA**

HUDOBNÁ VÝCHOVA

Stupeň vzdelania:

Cyklus:

Forma štúdia:

Vyučovací jazyk:

Počet hodín za týždeň/školský rok:

Primárne vzdelávanie

1. cyklus

denná

slovenský

1. ročník – 1/33

2. ročník – 1/33

3. ročník – 1/33

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudba je druhom umenia so špecifickými vyjadrovacími prostriedkami, ktoré tvoria nenahraditeľnú súčasť neverbálnej kultúry. Vzniká ako výsledok špecifickej ľudskej aktivity v priestore a čase, zoskupením tónov a zvukov, prezentuje ľudskú skúsenosť a usiluje o estetickú komunikáciu. Vplýva na celú osobnosť človeka, jeho fyzickú i psychickú podstatu v kognitívnej, afektívnej a psychomotorickej oblasti. Je dôležitá pre osobnostný a sociálny rozvoj v kontexte kultúrnej a umeleckej komunikácie, vo vzťahu k vnímaniu a produkovaniu hudby ako nehmotnému kultúrnemu dedičstvu. Základnou úlohou hudobného vzdelávania je rozvoj hudobnosti žiakov.

V predmete hudobná výchova sa zameriame na objavovanie zákonitosti vzniku a existencie hudby v jej elementárnych podobách produkcie, počúvanie, vyjadrovanie aj stvárňovanie. Spev rôznorodých piesní v skupine aj so sprievodom, hra na tele a orffových nástrojoch, experimentovanie, objavovanie možností vlastného hlasu, pocity z počúvanej a reprodukovanej hudby, vyjadrenie hudby spontánnym pohybom prispievajú k hudobnému poznaniu a umeleckému rozvoju žiakov.

HLAVNÝM CIEĽOM 1. cyklu je objavovať zákonitosti vzniku a existencie hudby v jej elementárnych podobách produkcie, počúvania aj vyjadrovania a stvárňovania.

CIELE VZDELÁVANIA

1. Sluchom identifikovať zvuk a tón, hlasom, hrou na tele a hrou na hudobných nástrojoch realizovať základné vlastnosti tónu (výška, sila, farba, dĺžka).
2. Objavovať možnosti vlastného hlasu, znenia hudobných nástrojov, možnosti spontánneho pohybového a dramatického vyjadrenia hudobných obsahov.
3. Spievať rôznorodé piesne v skupine, aj s inštrumentálnym sprievodom.
4. Hrať rytmicko-melodické modely, sprievody, uplatniť ich pri vyjadrení charakteru piesne a hudby.
5. Identifikovať a aplikovať vyjadrovacie prostriedky hudby pri speve, hre na hudobných nástrojoch, pri počúvaní hudby aj pohybovom a dramatickom vyjadrovaní hudby.
6. Vyjadriť pocity z počúvanej aj produkovanej hudby verbálne, spontánnym pohybom aj inými umeleckými prostriedkami.
7. Vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu hlasom, pohybom, rytmickými, melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.
8. Spolupracovať pri tvorbe aj stvárňovaní hudby, vyjadriť sa k výsledku vlastnej i skupinovej činnosti.

HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie v predmete hudobná výchova v 1. cykle má formatívny, diagnostický a súhrnný charakter. Zameriava sa na rozvoj hudobnosti žiaka, jeho aktívny vzťah k hudbe, hlasové, rytmické a pohybové zručnosti, tvorivosť, spoluprácu a individuálny pokrok.

Formatívne hodnotenie prebieha priebežne počas vyučovania. Poskytuje žiakovi spätnú väzbu, opisuje jeho pokrok, oceňuje úsilie a tvorivý prístup a ponúka odporúčania na ďalšie zlepšenie. Súčasťou je slovné hodnotenie učiteľom, hodnotenie v kolektíve, sebahodnotenie a vzájomné hodnotenie žiakov. Pri hodnotení sa sleduje najmä:

- ✓ aktivita, záujem a zapojenie žiaka do hudobno-pohybových, speváckych a počúvacích činností,
- ✓ pripravenosť na vyučovaciu hodinu,
- ✓ praktické vykonanie hudobných činností (intonácia, rytmizácia, pohybové vyjadrenie hudby),
- ✓ zvládanie jednoduchých rytmických a melodických sprievodov (napr. hra na Orffov nástrojový park, hra na tele),
- ✓ dodržiavanie základných pravidiel pri skupinovom muzicírovaní a počúvaní hudby,
- ✓ postupný rozvoj hudobného sluchu, rytmu a vokálnych schopností,
- ✓ aktívna účasť na školských besiedkach, vystúpeniach a kultúrnych podujatiach organizovaných školou.

Aktivita na hodine a zapájanie sa do činností môžu byť zaznamenávané bodovým alebo hodnotiacim systémom (napr. pečiatky, symboly). Praktické hudobné činnosti sa hodnotia predovšetkým slovné podľa vopred určených kritérií a hodnotiacej škály.

Diagnostické hodnotenie slúži na zistenie východiskovej úrovne hudobných schopností žiakov a na prispôsobenie vyučovania ich individuálnym potrebám a dispozíciám. Uskutočňuje sa najmä na začiatku vzdelávacieho obdobia a priebežne podľa potreby.

Zameriava sa na:

- ✓ overenie základných hudobných schopností (hudobný sluch, rytmický cit, hlasový rozsah),
- ✓ zistenie úrovne koordinácie pohybu s hudbou,
- ✓ diagnostiku intonačných a artikulačných návykov pri speve,
- ✓ identifikáciu prípadných obmedzení (napr. zdravotné či rečové) a individuálnych potrieb žiaka,
- ✓ sledovanie postoja žiaka k hudobným žánrom a hudobným aktivitám,
- ✓ posúdenie schopnosti reagovať na hudobné podnety a spolupracovať v skupine.

SPÔSOBY OVEROVANIA A HODNOTENIA

Na overovanie dosiahnutej úrovne sa využívajú najmä:

- ✓ praktické hudobné činnosti (spev, hra na jednoduché hudobné nástroje, hudobno-pohybové hry),
- ✓ ústne overovanie, rozhovor o počúvanej hudbe a vyjadrenie pocitov z hudby,
- ✓ priame a systematické pozorovanie žiaka pri činnostiach,
- ✓ vstupné a priebežné rytmické a intonačné cvičenia,
- ✓ výtvarné alebo pohybové stvárnenie počúvanej hudby,
- ✓ hodnotenie na základe zvolených kritérií a hodnotiacej škály,
- ✓ sebahodnotenie a vzájomné hodnotenie žiakov (napr. reflexia po vystúpení),
- ✓ spoločné hodnotenie žiaka a učiteľa.

Overovanie môže prebiehať individuálnou, skupinovou alebo frontálnou formou.

SÚHRNNÉ HODNOTENIE

Súhrnné hodnotenie sa realizuje za prvý a druhý polrok. V súlade s § 55 zákona č. 245/2008 Z. z. sa výsledky žiaka vyjadrujú slovným hodnotením:

- ✓ absolvoval,
- ✓ neabsolvoval.

Pri súhrnnom hodnotení sa prihliada na individuálne muzikantské možnosti žiaka, jeho aktivitu, pravidelnosť zapájania sa do hudobných činností, snahu, spoluprácu v kolektíve a preukázaný pokrok. Dôraz sa kladie predovšetkým na celkový rozvoj žiaka, jeho estetické vnímanie a pozitívny vzťah k hudbe a umeniu, nie iba na absolútny intonačný či umelecký výkon.

KOMPONENT: SPEV

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
- Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas. - Spievať primerane po melodickej a rytmickej stránke piesne a popevky s jednoduchou melodicou a rytmickou štruktúrou. - Prirodzená elementárna hlasová technika – pokojný prehĺbený nádych, ľahké tvorenie tónu v primeranej dynamike pri hrách na ozvenu a spev jednoduchých popevkov. - Prirodzené zásady hlasovej hygieny v reči i v speve. - Spievať v kolektíve a v menšej skupine so sprievodom hudobného nástroja (rozumej hra učiteľa) aj a capella. - Na elementárnej úrovni rytmizovať slová, slovné spojenia, dialogické hry, jednoduché vety a riekanky. - V hre na tele odlišiť rytmus textu a pulz. - Experimentovať so znením vlastného hlasu imitáciou zvukového okolia sveta, v tvorivých hrách s dychom a hlasom a pri hudobnodramatickom stvárnení riekaniek.	- Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas – spievať primerane po melodickej a rytmickej stránke. - Prirodzená elementárna hlasová technika - pokojný prehĺbený nádych, ľahké tvorenie tónu v primeranej dynamike a zrozumiteľnú artikuláciu pri speve jednoduchých riekaniek a rôznych piesní. - Prirodzené zásady hlasovej hygieny v reči i v speve. - Spievať v kolektíve a v menšej skupine (a capella/ so sprievodom hudobného nástroja alebo elementárnych hudobných nástrojov. - Reagovať na taktovacie gestá učiteľa. - Na elementárnej úrovni rytmizovať a melodizovať reč v rámci určeného tónového priestoru durovej stupnice. - Poznať a prakticky vokálne použiť rytmické slabiky ta, titi, sa (nota osminová, štvrtová a štvrtová pomlčka). - Rytmizovať a melodizovať reč v melodickej dialogickej hre v tónovom priestore so-mi (5.-3. stupeň), so-la-somi, so-mi-do podľa gesta ruky aj s využitím obrázkových partitúr. - Poznať a prakticky vokálne upraviť rytmické hodnoty tá, ti-ti, sa, tá-á, sa-a (nota osminová, štvrtová, štvrtová pomlčka, polová nota, polová pomlčka). - Rytmickými slabikami zaznamenať vytvorený rytmizovaný útvar. - Notovým písmom zaznamenať v 2/4 alebo 3/4 tak vytvorený rytmizovaný útvar.	- Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas – spievať primerane po melodickej, rytmickej aj výrazovej stránke, v primeranej hlasovej polohe (c1 – c2), spamäti. - Prirodzená elementárna hlasová technika – pokojný prehĺbený nádych, ľahké tvorenie tónu v primeranej dynamike a zrozumiteľnej artikulácii a hlasový začiatok, legato pri spevoch rôznych piesní. - Prirodzene uplatňovať elementárnu hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny v reči i v speve. - Prirodzené zásady hlasovej hygieny v reči i v speve. - Spievať v kolektíve, v menšej skupine, a capella i so sprievodom hudobného nástroja, udržať melodicú líniu, reagovať na taktovacie gestá učiteľa. - Pri speve v kolektíve a v menšej skupine (a capella/so sprievodom hudobného nástroja, jedného alebo viacerých elementárnych hudobných nástrojov) zjednocovať spoločný spev, reagovať na taktovacie gestá učiteľa. - Pri speve v kolektíve a v menšej skupine so sprievodom hudobného nástroja zachovať melodicú líniu a prispôbiť sa spevu skupiny. - Otextovať vytvorený rytmizovaný alebo melodicý útvar. - Rytmizovať a melodizovať reč v tónovom priestore so-la-so-fa-mi-re-do podľa gesta ruky. - Využiť solmizačné slabiky so-la-so-fa-mire-do na ich zápis v C-dur do notovej osnovy.

	- Experimentovať so znením vlastného hlasu pri interpretácii rôznych hlasových modelov, pri hudobnodramatickom stvárnení básní. - Uplatňovať individuálne hlasové dispozície pri improvizácii a pri tvorivých hrách s hlasom.	- Uplatňovať individuálne dispozície, farbu a charakter vlastného hlasu v tvorivých hrách, hlasom experimentovať a improvizovať. - Uplatňovať individuálne hlasové dispozície pri rolovom spievaní, pri tvorivom dotváraní príbehov a situácií. - Experimentovať so znením vlastného hlasu pri hudobno-dramatickom stvárnení príbehov.
--	--	--

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
- Spievanie riekaniek, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, miestne a regionálne ľudové) v durových i molových tóninách. - Rozvíjanie elementárnych speváckych návykov, spevu legato a v primeranej dynamike, zjednocovanie spoločného spevu. - Objavovanie možností vlastného hlasu, imitovanie zvukov okolitého sveta. - Rytmizovanie a melodizovanie slov.	- Spievanie hlasových modelov, dialogických hier, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové) v durových i molových tóninách. - Pri praktických činnostiach osvojovanie hudobnej abecedy a rytmických hodnôt: osminová, štvrtová, a pomlčka, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, 2/4, 3/4 takt. - Rytmizovanie a melodizovanie slovných spojení.	- Spievanie hlasových modelov, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, miestne a regionálne ľudové) v durových i molových tóninách. - Pri praktických činnostiach osvojovanie hudobnej abecedy a rytmických hodnôt: polová nota a pomlčka, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, tónový priestor v dur: 5,-3,; 5,-6,-5,-3,; 5,- 3,-1, a 5,-4,-3,-2,-1, stupňa durovej stupnice (C dur), príslušné solmizačné slabiky, ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku tónu a postup melódie alebo fonogestika, - Rolové spievanie, vytváranie rôznorodých melódií podľa fantázie, dotváranie príbehov a situácií prostredníctvom zvukomalby hlasom. - Tvorenie rytmických útvarov, ich otextovanie, smerovanie k uvedomovaniu si melodických postupov a ich zachyteniu gestom ruky, graficky (linkou, obrázkom, farbou, grafickým znakom), pomocou rôznorodých predmetov.

KOMPONENT: HRA NA HUDOBNOM NÁSTROI

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
- Hrať na elementárnom hudobnom nástroji v primeranom čase. - Hrať sám na zhotovených vlastných elementárnych hudobných nástrojoch. - Hrať elementárne hudobné sprievody. - Experimentovať s farbou znenia hudobného nástroja. - Spoznať hudobnú symboliku - notové písmo. - Dodržiavať pokyny pri spoločnej hre na elementárne hudobné nástroje.	- Hrať sám a v skupine na elementárnom hudobnom nástroji v primeranom čase a tempe. - Hrať v skupine na zhotovených vlastných elementárnych hudobných nástrojoch. - Hrať melodické miniatúry. - Zvukomalebne vyjadriť charakter skladieb a počúvanej hudby. - Porozumieť symbolickému notovému zápisu a hrať podľa symbolického notového zápisu. - Prijať svoju pozíciu pri hre na elementárne hudobné nástroje a spolupracovať pri vytváraní hudobných sprievodov.	- Hrať na hudobnom nástroji v primeranom tempe, technicky správne, sám i v skupine, podľa gesta učiteľa. - Hrať na rytmických aj melodických nástrojoch, na zhotovených vlastných elementárnych hudobných nástrojoch, okolitých zvukových objektoch. - Hrať v skupine na okolitých objektoch. - Vytvárať rytmické a melodické miniatúry, hrať elementárne hudobné sprievody. - Experimentovať s farbou znenia hudobného nástroja a zvukomalebne vyjadriť mimohudobný obsah (napr. pocity, predstavy, náladu, charakter postavy). - Zvukomalebne vyjadriť sledovaný mimohudobný obsah (napr. pocity, predstavy, nálada, charakter postavy). - Orientovať sa v symbolickom aj v notovom zápise. - Porozumieť notovému zápisu a hrať podľa notového zápisu. - Byť súčasťou spoločnej hry, spolupracovať pri hre. - Rešpektovať tvorivé nápady spolužiakov pri vytváraní hudobných sprievodov a hre

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
Hra na elementárnych hudobných nástrojoch: Orffov inštrumentár, zvukové hračky.	- Hra podľa grafickej partitúry aj z notového zápisu osminové, štvrté hodnoty, hra sprievodov k piesňam, riekankám aj tancom. - Vytváranie predohier, medzihier, dohier. - Vytváranie elementárnych hudobných a zvukových miniatúr, vychádzajúcich z rytmickej štruktúry slova, slovných spojení, rýmovačiek v tónovom priestore pentatoniky.	- Hra na elementárnych hudobných nástrojoch: regionálne detské ľudové hudobné nástroje, vlastnoručne vyrobené hudobné nástroje, okolité zvukové objekty, prírodný materiál. - Experimentovanie s farbou znenia hudobného nástroja

KOMPONENT: POČÚVANIE HUDBY

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
- Identifikovať zvuk a poznať rozdiel medzi zvukom a tónom. - Identifikovať (postrehnúť) základné výrazové prostriedky hudby. - Pohybom vyjadriť charakter, emocionálny aspekt počúvanej skladby.	- Porozumieť rozdielu medzi zvukom a tónom. - Charakterizovať a rozlíšiť základné výrazové prostriedky hudby. - Výtvarne vyjadriť charakter, emocionálny aspekt, mimohudobný obsah počúvanej skladby.	- Identifikovať zvuk a tón, porovnávať ich vlastnosti. - Porovnať vlastnosti zvuku a tónu. Identifikovať tón a jeho vlastnosti. - Charakterizovať základné výrazové prostriedky hudby a ich vlastnosti, základnú štruktúru a hudobnú formu. - Charakterizovať základnú štruktúru a hudobnú formu počúvanej hudby. - Verbálne, výtvarne, pohybom vyjadriť charakter, emocionálny aspekt, mimohudobný obsah a pocity z počúvanej skladby. - Verbálne vyjadriť charakter, emocionálny aspekt, mimohudobný obsah počúvanej skladby..

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Intuitívne počúvanie rôznorodej hudby. • Pri počúvaní rozlišovanie a určenie vokálnej a inštrumentálnej hudby. • Na základe farby zvuku identifikovanie ľudských hlasov (detský, mužský, ženský). • Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby a vlastných pocitov pri počúvaní hudby.	• Zámerné počúvanie rôznorodej hudby. • Identifikovanie vlastností tónu produkovanej aj počúvanej hudby (výška, dĺžka, sila, farba). • Na základe farby zvuku identifikovanie vybraných znejúcich klasických aj ľudových hudobných nástrojov. • Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby, vyjadrenie fantazijných predstáv a vlastných pocitov pri počúvaní.	• Aktívne počúvanie rôznorodej hudby. • Nachádzanie totožnosti, podobnosti a kontrastu výrazových prostriedkov (melódia, rytmus, tempo, dynamika) a hudobnej formy znejúcej hudby. • Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby, verbálne a iné vyjadrenie fantazijných predstáv.

KOMPONENT: HUDOBNO-POHYBOVÉ VYJADRENIE HUDBY

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Spontánnym pohybom vyjadriť tempo a rytmus počúvanej alebo produkčnej hudby. • Imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách podľa vzoru. Imitovať základné tanečné prvky. • Tancovať vo dvojici alebo skupine. • Imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách a v hrách so spevom.	• Spontánnym pohybom sledovať charakter, formu, tempo a rytmus počúvanej alebo produkčnej hudby. • Uplatniť základné tanečné prvky. • Tancovať vo dvojici alebo skupine.	• Spontánnym a koordinovaným pohybom vyjadriť charakter, formu, tempo, metrum, rytmus a dynamiku počúvanej alebo produkovanej hudby. • Koordinovaným pohybom vyjadriť charakter, formu, tempo, metrum, rytmus a dynamiku počúvanej alebo produkčnej hudby. • Tvoriť pohyb podľa slovného pokynu. • Uplatniť základné tanečné prvky, zapamätať si sled tanečných pohybov v jednoduchej choreografii, tancovať vo dvojici, prípadne v skupine. • Uplatniť základné tanečné prvky, zapamätať si sled tanečných pohybov v jednoduchej choreografii, tancovať vo dvojici či v skupine.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
- Imitovanie pohybu v hudobno-pohybových hrách a ľudových pohybových hrách so spevom. - Využívanie vlastného tela ako rytmického hudobného nástroja (hra na tele). - Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (chôdze, prísunový krok vpred) v jednoduchých tanečných choreografiách.	- Kultivovanie držania tela a formovanie tanečného postoja pri vyjadrovaní a stvárňovaní hudby. - Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (behu v metrickej pulzácii, prísunový krok vzad, do strán v pérovaní) v jednoduchých tanečných choreografiách..	- Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (valaský krok) v jednoduchých tanečných choreografiách. - Umocňovanie hudobného vnímania a zážitku pohybovou interpretáciou hudby.

KOMPONENT: DRAMATICKÉ VYJADRENIE HUDBY

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
- Stvárniť obsah piesne či riekanky prostriedkami hudobnej dramatiky. - Imitovať hlasom rôzne zvuky prírody a okolitého sveta. - Tvoriť hlasom odpovede na spievané otázky. - Vyjadriť náladu mimohudobných obsahov hlasom a pohybom alebo inými zdrojmi zvuku. - Vypočuť spolužiaka pri hudobno-dramatickom stvárňovaní a rešpektovať iné dramatické stvárnienie situácie spolužiakom.	- Využívať elementárne hudobné nástroje na zvukomaľbu k príbehom a situáciám a dotvárať príbehy a situácie hrou na okolité objekty. - Tvoriť rytmické odpovede na spievané či hrané otázky. - Vyjadriť dej, náladu mimohudobných obsahov hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku. - Spontánne cítiť svoje pocity a predstavy pri vytváraní príbehu na hudobno-dramatické stvárnienie. - Vypočuť si vyjadrenia spolužiaka o jeho pocitoch z hudobno-dramatického stvárnienia.	- Stvárniť ľudovú hudobno-pohybovú hru prostriedkami hudobnej dramatiky. - Tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám. - Hlasom vhodne vytvoriť príbeh alebo situáciu. - Experimentovať s hlasom pri dramatickej interpretácii rôznych zvukových situácií. - Stvárniť príbeh dostupnými zvukomalebnými prostriedkami. - Tvoriť melódie, odpovede na spievané či hrané otázky. - Experimentovať s hlasom pri tvorbe rôznych melódií. - Rozvíjať tvorivý hudobný dialóg spevom aj hrou na elementárne hudobné nástroje. - Vyjadriť dej, náladu, charakteristiku

		mimohudobných obsahov, literárnej predlohy hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku. • Vyjadriť dej, náladu, charakteristiku mimohudobných obsahov, literárnej predlohy hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku. • Rešpektovať originálny prístup jednotlivca pri hudobno-dramatickom stvárňovaní. • Rešpektovať originálny prístup jednotlivca pri hudobno-dramatickom stvárňovaní
--	--	---

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Dramatické stvárňovanie piesní, básní, rozprávok, ľudových hudobno-dramatických hier.	• Dramatické stvárňovanie riekaniek, piesní, básní, rozprávok, ľudových hudobno-dramatických hier. • Uplatňovanie dialogických hier, rytmizovaných alebo melodizovaných textov, zvukomaľby.	• Uplatňovanie mimiky, gest, využívanie okolitých objektov a rekvizít, pohybovej improvizácie v dramatických obrázkoch alebo príbehoch.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Stupeň vzdelania:	Primárne vzdelávanie
Cyklus:	1. cyklus
Forma štúdia:	denná
Vyučovací jazyk:	slovenský
Počet hodín za týždeň/školský rok:	1. ročník – 1/33 2. ročník – 1/33 3. ročník – 1/33

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vzdelávanie v predmete výtvarná výchova má primárne činnostný charakter, čo umožňuje žiakovi získať zážitok z procesu tvorby a použitia, nástrojov, techník a technológií. Vedie žiakov k umeleckej a vizuálnej gramotnosti a na základe osvojenia si výtvarného jazyka, k schopnosti vyjadriť svoje myšlienkové koncepty, predstavy, fantáziu, skúsenosti a pocity, ktoré integruje do vnímania prostredia a vzťahov vo svojom bezprostrednom prostredí. Formuje osobnosť žiaka v celistvosti jeho vnímania a schopnosti prijímania estetických podnetov a tvorenia rôznych vizuálne vnímateľných artefaktov. Formuje sebavyjadrovanie žiaka, vytvára priestor na rozvoj myslenia, metakognitívnych zručností a budovania postojov. Predmet vytvára priestor aj na rozvoj ďalších prierezových gramotností ako napr. čitateľskej, digitálnej gramotnosti (napr. vzťah obrazu a slova) ako aj sociálnej a emocionálnej gramotnosti (napr. sebapoznávanie a sebavyjadrenie sa prostredníctvom tvorivej činnosti, práca v kolektíve a reflexia tvorby či už vlastnej alebo niekoho iného)

HLAVNÝM CIEĽOM 1. cyklu je, v nadväznosti na detský výtvarný prejav, aby si žiak osvojil základné výtvarné vyjadrovacie prostriedky a prvky výtvarného jazyka. Spolu so získavaním skúseností s nástrojmi, materiálmi a technológiami sa žiak učí vyjadrovať vlastné predstavy, fantázie, myšlienky, skúsenosti, pocity a emócie. Prostredníctvom tvorby a umenia spoznáva okolitý svet a rozvíja sa jeho zmyslová citlivosť, zručnosti a sebapoznanie. Spracovávaním podnetov z umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry sa učí vnímať rozmanitosť prejavov myslenia, videnia a cítenia ľudí.

CIELE VZDELÁVANIA PRE 1. CYKLUS

1. Rozpoznať výtvarné vyjadrovacie prostriedky, porovnať a triediť ich na základe skúseností, zážitkov a predstáv, následne ich využiť pri uplatňovaní základných kompozičných princípov.
2. Prostredníctvom výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a ich kombináciou vyjadriť vlastné predstavy, fantáziu, myšlienky, skúsenosti, pocity a emócie.
3. Pri tvorivej činnosti primerane použiť nástroje, materiály, technológie, médiá a postupy.
4. Experimentovať s nástrojmi a materiálmi.
5. Poznať úlohu múzeí a galérií.

6. Výtvarne reagovať na rozdielne pocity a emócie.
7. Reflektovať proces tvorby a jej výsledky, rešpektovať prácu druhých a rozmanitosť myslenia, videnia a cítenia.

HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie vo vyučovacom predmete výtvarná výchova v 1. cykle je zamerané na podporu rozvoja žiaka, jeho tvorivosti, samostatnosti a pozitívneho vzťahu k predmetu. Zohľadňuje individuálne schopnosti, možnosti a pokrok žiaka. Dôraz sa kladie najmä na proces tvorby, aktívne zapojenie a schopnosť reflektovať vlastnú prácu.

Formatívne hodnotenie prebieha priebežne počas vyučovania. Sleduje sa najmä:

- ✓ samostatnosť pri práci,
- ✓ čistota a starostlivosť pri práci,
- ✓ tvorba a prezentovanie vlastnej práce alebo výrobku,
- ✓ nosenie pomôcok potrebných na prácu,
- ✓ kreativita,
- ✓ schopnosť pracovať s rôznymi materiálmi,
- ✓ schopnosť využívať rôzne výtvarné techniky,
- ✓ dodržiavanie dohodnutých pravidiel a pracovných postupov,
- ✓ vzťah žiaka k predmetu a jeho aktívne zapojenie.

Formatívne hodnotenie poskytuje žiakovi priebežnú spätnú väzbu, pomenúva jeho silné stránky a usmerňuje ho v oblastiach, v ktorých sa môže ďalej rozvíjať.

Diagnostické hodnotenie sa uskutočňuje priebežne pozorovaním činnosti žiaka a analýzou jeho výtvarných prác. Zameriava sa na:

- ✓ samostatnosť a čistotu práce,
- ✓ tvorbu a prezentovanie vlastnej práce alebo výrobku,
- ✓ kreativitu,
- ✓ schopnosť využívať rôzne výtvarné techniky,
- ✓ schopnosť pracovať s rozličnými materiálmi.

Jeho cieľom je rozpoznať aktuálnu úroveň vedomostí, zručností a potrieb žiaka a na základe zistení primerane prispôbovať vyučovanie.

SPÔSOBY OVEROVANIA A HODNOTENIA

Pri overovaní dosiahnutých výsledkov sa využívajú najmä:

- ✓ hodnotenie podľa kritérií určených na začiatku vyučovacej hodiny,
- ✓ spoločné hodnotenie žiaka a učiteľa,

- ✓ sebahodnotenie žiaka,
- ✓ vzájomné hodnotenie žiakov a skupín,
- ✓ hodnotiaci škála,
- ✓ pozorovanie práce a aktivity žiaka na vyučovacej hodine,
- ✓ prezentácia a reflexia vytvorených prác.

Kritériá hodnotenia sú žiakom oznámené zrozumiteľným spôsobom a primerane ich veku.

SÚHRNNÉ HODNOTENIE

Podkladom na súhrnné hodnotenie je najmä portfólio žiaka, ktoré dokumentuje jeho tvorbu, aktivitu a individuálny pokrok počas hodnoteného obdobia. Súhrnné hodnotenie za prvý a druhý polrok sa vyjadruje slovami:

- ✓ absolvoval,
- ✓ neabsolvoval.

KOMPONENT: KOMUNIKÁCIA

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Rozlíšiť vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky. • Použiť vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky vo výtvarných zadaniach a vlastných zámeroch. • Experimentovať s rôznymi technikami (napr. kreslenie, maľovanie, modelovanie...) a postupmi. • Rozlišovať a pomenovať základné nástroje a materiály. • Dodržiavať správne postupy pri práci. • Použiť vybrané výtvarné techniky na vyjadrenie vlastných zámerov.	• Rozlíšiť vybrané kompozičné princípy. • Použiť vybrané kompozičné princípy vo výtvarných zadaniach a vlastných zámeroch. • Dodržiavať správne postupy pri práci s nástrojmi a starostlivosť o ne. • Tvorivo použiť rôznorodé materiály pri riešení výtvarného problému. • Využiť pri tvorbe dostupný softvér (napr. kreslene, textový editor).	• Rozlíšiť, pomenovať a použiť vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky a kompozičné princípy • Pomenovať charakteristické vlastnosti vybraných výtvarných vyjadrovacích prvkov. • Pomenovať charakteristické vlastnosti vybraných kompozičných princípov. • Identifikovať výtvarné vyjadrovacie prvky a kompozičné princípy vo vybraných umeleckých dielach. • Vyjadriť myšlienky a rozvíjať fantáziu prostredníctvom hravého experimentovania, skúmania nástrojov, materiálov, techník • Použiť dostupné digitálne technológie pri riešení výtvarného problému. • Opísať vybrané techniky a postupy tvorby.

		Identifikovať dostupné digitálne zariadenia a tvorbu digitálneho obsahu.
--	--	--

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Výtvarné vyjadrovacie prostriedky- prvky a kompozičné princípy, ich vlastnosti a kombinácie. • Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. • Tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie. • Tvorba a podnety z umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry. • Výtvarné aktivity v interiéri a exteriéri, aj v prírode. • Tvorenie dočasných a procesuálnych prác.	• Výtvarné vyjadrovacie prostriedky- prvky a kompozičné princípy, ich vlastnosti a kombinácie. • Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. • Tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie, grafika, priestorová tvorba. • Výtvarné laborovanie s postupmi vybraných ľudových tradičných remesiel. • Rôzna kvalita výtvarných vyjadrovacích prostriedkov prostredníctvom tvorby a podnetov z umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry.	• Výtvarné vyjadrovacie prostriedky- prvky a kompozičné princípy, ich vlastnosti a kombinácie. • Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. • Tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie, grafika, priestorová tvorba, pohybová expresia a experimentovanie s nimi. • Výtvarné laborovanie s postupmi vybraných ľudových tradičných remesiel. • Rozlišovanie digitálnych zariadení a typov digitálneho obsahu.

KOMPONENT: UMENIE A VIZUÁLNA KULTÚRA

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
-----------	-----------	-----------

• Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky (kresba, maľba) interpretovať podnety z umenia, napr. praveké umenie. • Reagovať na prírodné prostredie prostredníctvom priestorovej tvorby. • Využiť v tvorbe odpadové materiály vhodné na recykláciu (napr. papier, plast). • Opísať inšpiráciu pri tvorbe vlastného artefaktu. Porovnať námety umeleckých diel vybraných umelcov a umelkýň. • Reflektovať verbálne a prostredníctvom vlastného výtvarného vyjadrenia zážitok z návštevy výstavy.	• Opísať techniky ľudového remesla. • Tvorivým spôsobom uplatniť techniky ľudového remesla. • Tvorivo interpretovať (činnosťne, slovne) vizuálne symboly napr. na bankovkách) podnety z verejného priestoru (napr. sochy, reklamu, architektúru...). • Opísať proces vzniku vlastného výtvarného artefaktu. • Opísať materiály a nástroje použité pri tvorbe. Pomenovať materiály a nástroje použité pri tvorbe. • Porovnať vybrané kompozičné princípy (napr. symetria, asymetria) vo vybraných umeleckých dielach. • Reflektovať verbálne a prostredníctvom vlastného výtvarného vyjadrenia zážitok z návštevy divadelného predstavenia.	• Tvorivo interpretovať diela a opísať podnety z umenia, tradičného ľudového umenia, online prostredia, vizuálnej kultúry a okolitého sveta. • Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky (grafika, kombinácia techník...) interpretovať podnety z umenia (napr. impresionizmus, kubizmus...). • Tvorivými aktivitami interpretovať diela v galérii. • Opísať vybrané dielo land artu. • Opísať proces vzniku vlastného výtvarného artefaktu • Použiť pre opis vzniku vlastného výtvarného artefaktu vybranú terminológiu. • Prezentovať svoj výtvarný artefakt rôznymi spôsobmi. • Porovnať diela niekoľkých predstaviteľov výtvarného umenia. • Porovnať vybrané výtvarné vyjadrovacie prvky (napr. farba, línia, tvar) vo vybraných umeleckých dielach. • Vyjadriť pocity a zážitky z návštevy výstavy, galérie, múzea, iných inštitúcií a objektov z obce a regiónu. • Reflektovať verbálne a prostredníctvom vlastného výtvarného vyjadrenia zážitok z návštevy napr. kostola v obci, meste, regióne. Identifikovať kultúrnu rozmanitosť a jej prejavy.
---	--	---

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
-----------	-----------	-----------

• Vizualne obrazné vyjadrovanie námetov a tém z umenia a kultúry a tiež iných vzdelávacích oblastí - globálne témy a naratívy. • Vizualna symbolika z dôležitých oblastí života. • Návšteva galérií, múzeí, kultúrnych pamiatok, sakrálnych stavieb, ateliérov alebo prehliadka virtuálnej galérie, múzea či portfólia umelcov. • Objavovanie spôsobov prezentovania umeleckých diel a artefaktov vizuálnej kultúry. • Reklama v rôznom prostredí.	• Vizualne obrazné vyjadrovanie námetov a tém z umenia a kultúry a tiež iných vzdelávacích oblastí - globálne témy a naratívy. • Vizualna symbolika z dôležitých oblastí života. • Objavovanie a porovnanie základných výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a kompozičných princípov v dielach slovenských umelkýň a umelcov. • Návšteva galérií, múzeí, kultúrnych pamiatok, sakrálnych stavieb, ateliérov alebo prehliadka virtuálnej galérie, múzea či portfólia umelcov. • Objavovanie spôsobov prezentovania umeleckých diel a artefaktov vizuálnej kultúry. • Reklama v rôznom prostredí.	• Vizualne obrazné vyjadrovanie námetov a tém z umenia a kultúry a tiež iných vzdelávacích oblastí - globálne témy a naratívy. • Vizualna symbolika z dôležitých oblastí života. • Objavovanie a porovnanie základných výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a kompozičných princípov v dielach slovenských aj zahraničných umelkýň a umelcov. • Návšteva galérií, múzeí, kultúrnych pamiatok, sakrálnych stavieb, ateliérov alebo prehliadka virtuálnej galérie, múzea či portfólia umelcov. • Objavovanie spôsobov prezentovania umeleckých diel a artefaktov vizuálnej kultúry. • Reklama v rôznom prostredí.
--	---	---

KOMPONENT: OSOBNOSŤ

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Vyjadriť zmyslové vnemy získané z prostredia. • Vyjadriť zmyslové vnemy z umenia. • Opísať postup práce pri tvorbe. • Dohodnúť sa na deľbe práce pri tvorbe kolektívneho výtvarného diela. • Opísať rodinné zvyky a tradície. • Opísať vlastné názory k stanovenej téme.	• Vyjadriť vnímané pocity napr. z divadelného predstavenia. • Uplatniť vnímané pocity napr. z divadelného predstavenia vo vlastnej tvorbe. • Opísať skúsenosti z vlastnej tvorby. • Rešpektovať výtvarné postupy spolužiakov. • Opísať a zdieľať rodinné zvyky a tradície. • Opísať a zdieľať vlastné názory k stanovenej téme.	• Vyjadriť pocity a emócie. • Vyjadriť zmyslové vnemy získané z prostredia. • Vyjadriť zmyslové vnemy z umenia. • Reflektovať proces vlastnej tvorby a tvorbu iných. • Pri tvorbe reflektovať svoje slabé a silné stránky. • Reflektovať rôzne prístupy k tvorbe svojich spolužiakov a hľadať v nich pozitíva. • Kooperatívne pracovať v skupine. • Reflektovať výtvarný názor spolužiaka.

		• Pomenovať, zdieľať rôzne osobné hodnoty. • Porovnať zvyky a tradície vlastného prostredia s vybraným prostredím z inej kultúry.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre. • Tvorenie kolektívnych prác. • Druhy a formy reflexie. • Možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti.	• Pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre. • Tvorenie kolektívnych prác. • Druhy a formy reflexie. • Možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti.	• Pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre. • Tvorenie kolektívnych prác. • Druhy a formy reflexie. • Možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti. • Vytváranie portfólia

Spracovala a graficky upravila: PaedDr. Mária Marková (ŠDK)